

51. HAVLOVSKÉ AKTOVKY: VLAK BUDE O (DOPLŇTE) MINUT OPOŽDĚN

Václav Kvapil

Osoby:

Chlapec
Stařec
Matka (hlas)
Otec (hlas)

(Prostředí přestupní vlakové stanice, na zastávce se nachází lavička, odpadkový koš a zavřený kiosek, jedna kolej blíže hledišti, druhá kolej na opačné straně, jsou rovnoběžné, vždy jednou za čas na přední i zadní kolej přijede vlak, z vlaku na přední koleji se vyhrne dav s křečovitými úsměvy a vlak odjede, dav se nahrne do vlaku na zadní koleji, vlak odjíždí, to proběhne dvakrát, ve třetí várce je také chlapec, zůstane stát, přední vlak odjíždí, druhý vlak s otevřenými dveřmi čeká, lidé s přilepenými křečovitými úsměvy uvnitř, koukají na chlapce, ozývají se hlasy otce a matky)

Matka: Až dorazíš zavolej nám.

Otec: Budeme čekat.

Matka: Moc se na tebe těšíme.

Otec: Úplně všichni.

(Chlapec se kouká do vlaku, poté se rozpláče, zapaluje si cigaretu a sedá si na lavičku, všimne si nápisu zákaz kouření, cigaretu uhasí a začne si zapalovat alespoň tkaničky)

Chlapec: Pojede další. Možná. Spíš ne, ale třeba ano. Vlastně to je úplně jedno. (pauza) Může ujet teď i za třicet let. Říkali to tak. (pauza) Nechám ho ujet.

(pauza, vlak stojí, lidé v něm se dál křečovitě usmívají)

Chlapec: Jezdí všechny po stejné koleji, prý.

(pauza, opět slyšíme hlasy otce a matky, volají, chlapci zvoní telefon, ale on ho nezvedá)

Matka: No tak kde jsi?

Otec: Nemyslíš, že už bys tady měl být?

Matka: No kolik ti je?

Otec: Já ve tvém věku už tady dávno byl.

(Chlapec sedí a nevnímá)

Chlapec: Možná jsem tu moc brzo. (pauza) Na jízdence nebyl čas příjezdu... (pauza) ani odjezdu. Jenom moje fotka... Ale to vůbec nic neznamena. Asi je moc brzo. (pauza) Možná nečeká na mě.

(Pauza, vlak zahouká, lidé uvnitř sledují chlapce)

(Najednou se začne třást koš, ze strany na stranu, z hrany na hranu, nakonec z rohu do rohu, chlapec vstane a jde se ke koši podívat, nazvedne koš a pod ním nalézá starce, stařec má šedé vousy, chlapec se lekne a pustí koš zpět na starce)

Chlapec: (podívá se na vlak) Možná nečeká na mě.

(ozvou se hlasy)

Matka: Jak si to jako představuje?

Otec: Že si bude přijíždět do osmdesáti?

(Pauza, chlapec chvíli čeká, poté ke koši přistoupí podruhé a znovu jej nadzvedne)

Chlapec: Jste tu sám?

Stařec: Ne.

(Pauza)

Chlapec: To je logické.

Stařec: Jistě. Kdybych tu byl sám, nikdo by se mě neptal a já bych nikomu neodpovídal.

(Stařec si stáhne koš zpátky na sebe, chlapec chvíli nehybně pozoruje koš, potom se rozběhne a odkopne ho pryč)

Stařec: Takže teď už s tebou musím mluvit.

Chlapec: Musíte?

Stařec: Jistě, jinak by se na to nedalo koukat.

Chlapec: Na co?

Stařec: Na všechno. Tady, kolem. *(pauza)* Všechno kolem nás strašně připomíná.

Chlapec: Mě to všechno připadá úplně nepovědomé.

Stařec: Protože jsi ještě nezačal zapomínat. Čekají tam na tebe?

Chlapec: Myslím že ano. *(pauza)* Proč se mě na to ptáte?

Stařec: Protože mě to vůbec nezajímá.

(pauza)

Stařec: Co tu děláš?

Chlapec: My se známe?

Stařec: Ne. Co tu děláš?

Chlapec: Já nevím.

Stařec: Tak to jsme dva.

Chlapec: Ale já nevím něco jiného.

Stařec: Takže víš, co tu děláš?

Chlapec: Nemám ponětí, ale prý bych tu měl být.

Stařec: Tak to jsme dva. *(pauza)* Tak proč nejedeš dál?

Chlapec: Protože nevím, jestli to dál ještě je...

Stařec: Myslím, že ano...

Chlapec: Jste si jistej?

Stařec: Nemůžu. Nikdy jsem nebyl dál než tady. *(pauza)* Bývala tady konečná. Začátek všeho, co dál není.

(pauza)

Chlapec: To mi vůbec nepomohlo.

Stařec: O tom to celý je.

Chlapec: O čem?

Stařec: Nemám ponětí. Mě to taky někdo řekl, úplně stejně jako já teď tobě. Ani nevím, jestli tady bývala konečná. Ta kolej může za rohem končit nad srázem, kterej má možná někde dno, ale to přece nemůžu vědět. Konečná může být o sto metrů dál ale taky je možný, že pojedíš tisíce kilometrů, protože máš štěstí a nebo smůlu. A třeba vysazují každého na jiné konečné, ale to jsou jenom spekulace. Rozumíš?

Chlapec: *(mlčky přemýšlí, po chvíli)* Ne.

Stařec: Tak to jsme dva.

(pauza)

Chlapec: Takže se nedozvím vůbec nic předtím, než tam dojedu?

Stařec: Co bys chtěl vědět?

Chlapec: Cokoliv. (jde ke kiosku) Je zavřeno.

Stařec: Jistě, protože všechno si máte vézt s sebou a pokud něco nemáte, koupíte si to až tam, abyste nezdržovali dopravu.

Chlapec: Jak to víte?

Stařec: Já to nevím. (pauza) Někdo mi to řekl. Já to jen opakuju.

Chlapec: Tomu asi nerozumím.

Stařec: Proto jseš tady.

(Chlapci zvoní telefon, on ho nezvedá, slyšíme hlasy)

Matka: To máme za to všechno, co jsme pro tebe obětovali.

Otec: Ty snad ani nemůžeš být můj.

Matka: Takhle jsme tě teda nevychovali.

Otec: Můj syn by tady už dávno byl.

(pauza)

Stařec: Čekají tam na vás.

Chlapec: Kde?

Stařec: Nemám tušení.

(delší pauza, postavy na sebe koukají, nic se neděje, Stařec si začne hledat svůj odpadkový koš)

Chlapec: Sněží tam?

Stařec: Nevím. (pauza) Tady ještě ano.

Chlapec: Pokud sněží tady, proč by nesněžilo tam?

Stařec: Jistě.

Chlapec: To dává smysl.

Stařec: Ano. Nejspíš ano. Možná.

Chlapec: Takže tam sněží.

Stařec: Nevím.

(pauza)

Chlapec: Teď tady nesněží. Třeba nesněží ani tam.

Stařec: To je možné.

Chlapec: Takže tam sněžívá.

Stařec: Vy jste tam byl?

Chlapec: Ještě jsem to nestihl.

Stařec: Myslel jsem si to. (pauza) Jak jste se sem dostal?

Chlapec: Přijel jsem.

Stařec: To je logické.

Chlapec: Jistě.

(pauza)

Stařec: Sám?

Chlapec: (podívá se do vlaku) Ano.

Stařec: Přirozeně.

Chlapec: Jak to?

Stařec: Každý jede sám. Jinak to nejde. (pauza) Říkají to.

(pauza)

Chlapec: Předtím jsem seděl, občas stál. Někdy taky chodil. Před chvílí jsem seděl taky, ale jel jsem u toho. A co budu dělá tam vážně nevím.

Stařec: O tom to celý je.

Chlapec: O čem?

Stařec: Já nevím.

(pauza)

Chlapec: Já pořád nevím.

Stařec: A proč potřebuješ něco vědět?

Chlapec: Protože tady bych už asi měl něco vědět.

Stařec: To ti řekli?

Chlapec: Přirozeně. Slyšel jsem to. (pauza) Někdo to říct musel.

Stařec: Vybral sis, nejspíš. To ti nestačí?

(pauza)

Chlapec: Když já nevím, jestli to dokážu?

Stařec: Co?

Chlapec: Jet dál.

Stařec: Ten vlak pojede za tebe. Ty s tím nic neuděláš. Ty to ani nezvládneš, ani zvládneš. Můžeš se jen koukat a vybrat si, na co se budeš koukat. Z toho vlaku uvidíš úplně všechno.

(pauza)

Chlapec: To vám řekli?

Stařec: Volně interpretuju.

(pauza)

Chlapec: Tak proč nejedete dál?

Stařec: Protože mi ujel vlak, což je ale úplně jedno, protože tam na vás čekají a těší se!

(pauza, Chlapec kouká na vlak)

Chlapec: Pořád tam je jedno místo. (delší pauza) A co když nenastoupím?

Stařec: Naloží tam tvůj zbytek, aby nesmrđel ostatním při přestupu. A nakonec nebude vypadat o nic jinak než zbytky všech ostatních, co tam už dávno jsou, protože přeci jen všechny vlaky jezdí po stejné koleji. Takže je úplně jedno jestli nastoupíš včera, dnes, zítra nebo vůbec. Čeká nás to všechny. Klidně počkej až ti tu zastávku zboří pod nohama, třeba se začnou lidi rodit rovnou tam a žádnýma vlakama se jezdit nebude.

Chlapec: Bylo by to pořád narození?

Stařec: Co já vím. (pauza) Co ty o tom víš?

Chlapec: Nevím. Nikdo mi o tom neříkal. Asi to znám. Nebo jsem to znal, ale už jsem asi zapomněl. Vám to nic neříká?

Stařec: (zaujatě pozoruje Chlapce, jde k němu) Ani trochu. Najednou všechno kolem nás strašně připomíná.

Chlapec: Všechno se mi pořád zdá hrozně nepovědomé. Mohlo by to být nepovědomé alespoň obstojně.

Stařec: (zklamaně) Nezapomněl jsi vůbec nic. Prostě si to pamatuješ. (pauza) Jseš tady správně.

(Stařec si sundá šedé vousy na gumičce a navlékne je chlapci)

Chlapec: Vám to nic neříká?

Stařec: (jde k vlaku) Ani trochu. Zapomněl jsem.

Chlapec: Odjíždíte?

Stařec: Když stojíš celý život na nástupišti, lidi na tebe začnou koukat jako na blázna.

Chlapec: To vám taky řekli?

HAVLOVSKÉ AKTOVKY: VLAK BUDE O (DOPLŇTE) MINUT OPOŽDĚN (VÁCLAV KVAPIL)

Stařec: Ne, to teprve zjistíš.

(Stařec nastoupí do vlaku a usměje se od ucha k uchu, dveře vlaku se zavírají a vlak odjíždí, chlapec vrací odpadkový koš na své místo a leze pod něj, po chvíli ho ze sebe sundá a kouskem lepící pásky, co mu zbyla z úsměvu, ho přilepí zpátky na místo, sedá si na lavičku)

Chlapec: Možná to začne dávat smysl až tam přijedu.

(Zapálí si cigaretu, vzápětí si uvědomí kde je, cigaretu uhasí, hned na to si ji ale znovu zapálí)

Chlapec: Tady by to už nikomu vadit nemuselo. Stejně se za chvíli budou lidi rodit rovnou tam. (pauza) Ale to už se tomu bude říkat jinak. (pauza) Nejspíš.

Otec: Až dorazíš zavolej nám.

Matka: Budeme čekat.

Otec: Moc se na tebe těšíme.

Matka: Úplně všichni.

(opět začnou přijíždět a odjíždět vlaky a proudit davy jako na začátku, při přestupu si prohlížejí chlapce)

(Konec)

